

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
221/2014	Fylkesrådet	23.09.2014
128/2014	Fylkestinget	13.10.2014

Høring av forslag om opphevelse av forskrift om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i lakseoppdrettsnæringen

Sammendrag

Saken dreier seg om hvorvidt forskrift om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i lakseoppdrettsnæringen skal oppheves. Departementet anbefaler at forskriften oppheves med den begrunnelse at det ikke synes å foreligge noen særtrekk ved havbruksnæringen som tilsier behov for å opprettholde egne reguleringer om eierkontroll.

Fylkesrådet anbefaler overfor fylkestinget å opprettholde en form for eierbegrensning og foreslår at denne settes til maksimalt 30 %. Dette er i tråd med fylkesrådets anbefaling i 2013 da saken også var ute på høring. Fylkesrådet anbefaler å støtte en lemping av de spesielle vilkår som er nedfelt i forskriften, men som det er vanskelig å håndheve. Dette gjelder krav til blant annet videreføring, FoU innsats, krav til å ta inn trainee og lærlinger, samt spredning av virksomheten i aktivitetssentra.

Bakgrunn

Nærings og fiskeridepartementet sender på høring sak om opphevelse av forskrift om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i oppdrettsnæringa. Forskriften ble sist gang endret 1.juli 2013 etter forutgående høring. Nåværende forskrift avløste den tidligere forskrift av 22. desember 2004 nr. 1800 om kontroll med eiermessige endringer i selskap mv. som innehar tillatelse til oppdrett av matfisk av laks og ørret i sjø (eierkontrollforskriften) som medførte at det ikke var tillatt å kontrollere mer enn 25 % av den totale produksjonskapasiteten i Norge, og ikke mer enn 50 % av produksjonskapasiteten i en av Fiskeridirektoratets regioner. Erverv som medførte kontroll med 15 % eller mer av produksjonskapasiteten i Norge måtte ha statens samtykke.

Den nye forskriften fastsatte bestemmelser om at det øvre taket for kontroll av produksjonskapasiteten i lakseoppdrettsnæringen ble økt fra 25 % til 40% eller mer, samt at det ble innført spesifikke krav til bearbeidingsgrad, FoU og tilbud av lærling- og traineeplasser, samt spredning av aktivitet i hver region et foretak har virksomhet. Kravene inntreffer for selskap som etter søknad til staten erverver kontroll med 15% eller mer av den totale produksjonskapasiteten i Norge.

Bakgrunnen for at departementet nå ønsker å fjerne forskriften og således kravene til eierbegrensning, er at forskriften i praksis ikke setter en øvre grense for hvor mye et selskap kan eie, men pålegger selskap som eier mer enn 15 % av produksjonskapasiteten byrder i

form av spesifikke krav som nevnt ovenfor. I praksis er det ett selskap i Norge som omfattes av forskriften per i dag.

Problemstilling

Departementet uttaler i høringsnotatet at det ikke kan se særtrekk ved havbruksnæringen som gjør det nødvendig å opprettholde egne reguleringer og krav til virksomheten for selskaper som eier mer enn 15 % av samlet produksjonskapasitet. Departementet mener at det gjeldende regelverket griper inn i organiseringen av næringen og kan gjøre det vanskelig å oppnå en mest mulig effektiv struktur. Når forskriften oppheves vil erverv av produksjonskapasitet og forretningsmetoder for øvrig fortsatt reguleres av alminnelig konkurranserett og annet generelt lovverk. Slik departementet ser det, vil behovet for å sikre verdiskaping i kystdistriktene i Norge kunne skje ved rammebetingelser som legger godt til rette for lønnsom drift, og som i tillegg kan bidra til et mangfold av eierskap, med små, mellomstore og store oppdrettsselskaper. Departementet mener at myndighetene bør derfor ikke fastsette krav som kan oppleves som et hinder for en slik tilpasning, men heller ivareta hensynet til oppdrettsselskapenes fleksibilitet og tilpasningsevne.

Forskriften retter seg mot store foretak, og stiller blant annet omfattende krav til virksomhetens FoU-innsats og bearbeidingsgrad, i tillegg til at foretaket må sørge for spredning av virksomheten i aktivitetssentre, samt legge til rette for et bestemt antall trainee og lærlingplasser. Etter departementets oppfatning er laksoppdrettsselskapene selv nærmest til å vurdere sin innsats på disse punktene. Uavhengig av forskriften, vil selve lokaliseringen av oppdrettsvirksomhet under enhver omstendighet være spredt langs kysten, fordi vi har en lang kystlinje som er godt egnet for oppdrett av laksefisk.

Vurderinger

Fylkesrådet vedtok i sak 173/13 en uttalelse til det forslag som departementet hadde sendt på høring. Fylkesrådet anbefalte i uttalelsen en maksimal eierandel på inntil 30 % under forutsetninga av det samtidig ble innført spesifikke krav til foredlingsandel og andre tiltak som skulle tydeliggjøre selskapets samfunnsansvar. Fylkesrådet uttalte videre at makt og kontroll med produksjonen i oppdrettsnæringen langt på vei vil være et spørsmål om kontroll med kystens sjøarealer. I dag bestemmer kommunene i stor grad selv bruken av sjøarealene gjennom den kommunale kystsoneplanleggingen.

Fylkesrådet kan til en viss grad forstå at det blir vanskelig å følge opp krav overfor selskap til bestemt foredlingsgrad og om selskapene oppfyller de øvrige kravene som er satt. Da saken om forskriftsendringen var på høring i 2013, fikk man inntrykk av at kravene til foredlingsgrad, FoU innsats samt trainee og lærlingeordninger ble stilt for å få aksept for fjerning av eierbegrensningen. Når det nå i ettertid kanskje viser seg at det blir vanskelig å håndheve forskriften, vil det være rimelig å revurdere kravene og kanskje frafalle krav som i praksis ikke lar seg håndheve. Det eneste som i praksis trolig kan håndheves er eierskapsandelen, som ble satt til 40 %, med mulighet for dispensasjon utover denne andelen. Når premissene for endring av eierkontroll er endret, er det etter fylkesrådetets oppfatning mer naturlig å innskjerpe kravet til maksimal eierkontroll istedenfor å fjerne denne i sin helhet.

Staten har i svært lang tid praktisert en form for maksimal eierkontroll for aktører i fiskeri- og havbruksnæringa. I fiskerinæringa er det deltagerloven og havressursloven som gir nødvendig hjemmel til å regulere eierandeler og kvoterettigheter. I havbruksnæringa er hjemmelen nedfelt i egen forskrift under Lov om akvakultur. Årsaken til dette er at begge næringene

legger beslag på og forvalter fellesskapsressurser, så som fiskeressurser og areal. Nettopp dette er forhold som skiller næringene fra andre næringer og tilsier en form for maksimalt eierskap. Selv om det er påvist skalafordeler i begge næringene, har det vært tverrpolitisk enighet om at det vil være best med en variert struktur og mange aktører i de marine næringene.

Fylkesrådet er opptatt av mangfold og sterkt lokalt eierskap i havbruksnæringa. Det er tvilsomt om dette er forenlig med en eierstruktur av få og svært store selskaper som kontrollerer majoriteten av biomassen. Fylkesrådet kan derfor ikke støtte forslaget fra departementet om å oppheve forskrift om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i lakseoppdrettsnæringa.

Konsekvenser

Vedtaket har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget går imot å oppheve forskrift om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i lakseoppdrettsnæringa. Fylkestinget mener det er flere grunner til fortsatt å beholde statlig kontroll med eierskapet og at det fortsatt legges begrensninger på hvor mye et selskap (konsern) kan eie i norsk havbruksnæring. Fylkestinget viser til tidligere uttalelser fra fylkesrådet i Nordland om at maksimal eierkontroll bør ikke overstige 30 % av samlet produksjonskapasitet.
2. Fylkestinget vil peke på at både fiskeri- og havbruksnæringa skiller seg ut fra andre næringer ved at de beskatter knappe fellesskapsressurser, så som naturressurser og areal. Fylkestinget mener at havbruksnæringa vil utvikle seg best med en variert eierstruktur og med sterkt innslag av lokalt eierskap. Det er ikke i kystsamfunnenes interesse at en næring skal være dominert av 2-3 svært store aktører.
3. Fylkestinget kan imidlertid støtte departementets vurdering om at det ikke er hensiktsmessig å videreføre spesifikke krav knyttet til drift og organisering av forretningsvirksomheten, jf. forskriftsendringen fra 1.juli 2013, som vanskelig lar seg håndheve. Fylkestinget støtter derfor en oppmyking av de spesifikke krav som ble tatt inn i forskriften ved forskriftsendringen 1.juli 2013.

Bodø den 22.09.2014
Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Arve Knutsen
fylkesråd for næring
sign

13.10.2014 Fylkestinget

Innstillinga fra komite for nærings ble lagt fram av komiteleder Bent Eriksen, H

1. Fylkestinget går imot å oppheve forskrift om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i lakseoppdrettsnæringa. Fylkestinget mener det er flere grunner til fortsatt å beholde statlig kontroll med eierskapet og at det fortsatt legges begrensninger på hvor mye et selskap (konsern) kan eie i norsk havbruksnæring. Fylkestinget viser til tidligere uttalelser fra fylkesrådet i Nordland om at maksimal eierkontroll bør ikke overstige 30 % av samlet produksjonskapasitet.
2. Fylkestinget vil peke på at både fiskeri- og havbruksnæringa skiller seg ut fra andre næringer ved at de beskatter knappe felleskapsressurser, så som naturressurser og areal. Fylkestinget mener at havbruksnæringa vil utvikle seg best med en variert eierstruktur og med sterkt innslag av lokalt eierskap. Det er ikke i kystsamfunnenes interesse at en næring skal være dominert av 2-3 svært store aktører.
3. Fylkestinget kan imidlertid støtte departementets vurdering om at det ikke er hensiktsmessig å videreføre spesifikke krav knyttet til drift og organisering av forretningsvirksomheten, jf. forskriftsendringen fra 1.juli 2013, som vanskelig lar seg håndheve. Fylkestinget støtter derfor en oppmyking av de spesifikke krav som ble tatt inn i forskriften ved forskriftsendringen 1.juli 2013.

Ingebord Steinholt, Rødt, fremmet Rødts forslag

Fylkestinget kan **ikke** støtte departementets vurdering om at det ikke er hensiktsmessig å videreføre spesifikke krav knyttet til drift og organisering av forretningsvirksomheten, jf. forskriftsendringen fra 1.juli 2013. **(Resten av punktet strykes.)**

Ronny Olsen, Frp, fremmet Frps forslag fra komiteen:

1. Fylkestinget går inn for å oppheve forskrift om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i lakseoppdrettsnæringen.
2. Fylkestinget mener gjeldene regelverk griper inn i organiseringen av næringen og kan gjøre det vanskelig å oppnå en mest mulig effektiv struktur. Når forskriften oppheves vil erverv av produksjonskapasiteten og forretningsmetoder for øvrig fortsatt reguleres av alminnelig konkurranserett og annet generelt lovverk.
3. Slik fylkestinget ser det, vil behovet for å sikre verdiskapning i kystdistriktene i Norge kunne skje ved rammebetingelser som ligger godt til rette for lønnsom drift, og som i tillegg kan bidra til et mangfold av eierskap, med små, mellomstore og store oppdrettsselskaper.

Votering

Rødts forslag fikk 6 stemmer og falt (2Rødt, 2Venste og 2SV).

Frps forslag fikk 7 stemmer og falt (Frp).

Komiteinnstillinga punkt 1 vedtatt mot 7 stemmer (Frp).

Komiteinnstillinga punkt 2 vedtatt mot 7 stemmer (Frp).

Komiteinnstillinga punkt 3 vedtatt mot 13 stemmer (7Frp, 2Rødt, 2Venstre og 2SV).

FT-128/2014

Vedtak

1. Fylkestinget går imot å oppheve forskrift om fordeling og avgrensning av produksjonskapasiteten i lakseoppdrettsnæringa. Fylkestinget mener det er flere grunner til fortsatt å beholde statlig kontroll med eierskapet og at det fortsatt legges begrensninger på hvor mye et selskap (konsern) kan eie i norsk havbruksnæring. Fylkestinget viser til tidligere uttalelser fra fylkesrådet i Nordland om at maksimal eierkontroll bør ikke overstige 30 % av samlet produksjonskapasitet.
2. Fylkestinget vil peke på at både fiskeri- og havbruksnæringa skiller seg ut fra andre næringer ved at de beskatter knappe felleskapsressurser, så som naturressurser og areal. Fylkestinget mener at havbruksnæringa vil utvikle seg best med en variert eierstruktur og med sterkt innslag av lokalt eierskap. Det er ikke i kystsamfunnenes interesse at en næring skal være dominert av 2-3 svært store aktører.
3. Fylkestinget kan imidlertid støtte departementets vurdering om at det ikke er hensiktsmessig å videreføre spesifikke krav knyttet til drift og organisering av forretningsvirksomheten, jf. forskriftsendringen fra 1.juli 2013, som vanskelig lar seg håndheve. Fylkestinget støtter derfor en oppmyking av de spesifikke krav som ble tatt inn i forskriften ved forskriftsendringen 1.juli 2013.

Vedlegg

Tittel

Sak 128-2014 Rødts forslag
Sak 128-2014 Næringskomiteens innstilling

DokID

488275
488287